

Příloha k protokolu o SZZ č. ....

Jméno: **Žaneta Voštová**

Vysoká škola: **FF JU v Českých Budějovicích,
Ústav estetiky**

Obor: **Estetika**

Datum odevzdání posudku: 24. 6. 2013

Recenzent: **Mgr. David Skalický, Ph.D.**

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Thomas Stearns Eliot a Nová kritika

.....
(téma)

Žaneta Voštová se ve své bakalářské práci zabývá kritickým konceptem T.S. Eliota a jeho komparací s konceptem představitelů Nové kritiky. V jejím úvodu si klade řadu otázek, které jsou pro úvahy o kritice fundamentální. Bylo by však dobré dodat: o jaké kritice, resp. o kritice v jakém slova smyslu? V úvodu předložené práce je zmíněn také text Reného Welleka *Literární kritika: termín a pojetí*, ovšem jen v souvislosti řeckého významu pojmu „krités“. Je škoda, že autorka pomíjí Wellekův následný výklad věnovaný odlišné extenzi pojmu kritika, jak se ustavil v angloamerickém, francouzském a německém myšlení o literatuře a který je nezbytný pro adekvátní odpověď na některé z otázek, které si autorka klade. Možná odpověď na otázku „Je možné kritiku nějak ohraničit a rozlišit tak, co kritika je a co už není?“ se totiž liší v závislosti na kontextu, v němž termín „kritika“ používáme - zmiňovaná recenze v Tábořském deníku je ve srovnání třeba s Eliotovými či Empsonovými texty o básnících a poezii přeci jen dost odlišným žánrem, neboť česká „kritika“ není totéž co angloamerická „criticism“. Stejně tak Eliotovu tvrzení, že literární kritika není a nemůže být vědou (viz s. 15), je nezbytné rozumět v terminologickém rámci angloamerické kritiky; třeba v českém prostředí je naopak literární kritika integrální součástí literární **vědy** a nikdo, kdo nechápe termín věda v rigidním významu „science“, se nad tím příliš nepozastavuje.

V první a zároveň nejdelší kapitole práce, věnované úvahám T. S. Eliota o umělecké kritice, se autorce vcelku daří postihnout a náležitě charakterizovat základní kontury Eliotova konceptu literární kritiky. Lze však narazit i na neadekvátní tvrzení, např. když Eliotova slova „Je jisté, že se nám báseň nemůže líbit, dokud ji nepochopíme. Na druhé straně však rovněž platí, že báseň plně nepochopíme, pokud se nám nelíbí.“ vykládá Voštová jako: „Potěšení je tedy základem pro pochopení díla a je tak i podmínkou pro vnímání literatury“ (s. 13). Záměna chápání za vnímání činí z výroku evidentní nesmysl. Na některých místech by výkladu prospěla také větší úspornost - např. charakteristiku Eliotova pojetí tradice by bylo možné výrazně redukovat už pouhým proškrtáním vět, v nichž autorka práce několikrát opakuje v podstatě totéž: „Abychom tedy mohli pochopit význam a hodnotu určitého básníka nebo umělce, tak musí být posuzován, stejně jako u uměleckých děl, ve vztahu k celku, tedy ve vztahu k mrtvým básníkům a umělcům, nikoli izolovaně, neboť jen ve vztahu k nim se objevuje jeho význam a hodnota. [...] Dílo určitého básníka tedy musí být posuzováno ve vztahu k ostatním dílům mrtvých básníků, tedy dílo musí být vnímáno ve vztahu k tradici, jde o zařazení díla do struktury děl. [...] Právě v rámci tradice, se ukazují důležité úkoly kritika a to hodnotit umělecké

dílo, v tomto případě tedy báseň nikoli samu o sobě, ale na základě vztahů k jiným básním. Eliot nechce, aby dílo bylo interpretováno samo o sobě, ale ve vztahu k tradici. Zdůrazňuje tedy, že kritik musí vycházet především z díla samotného, ale to nestačí pro jeho hodnocení. Dílo musí být podle Eliota hodnoceno na základě vztahů k jiným dílům.“ (s. 20)

V druhé polovině práce se Ž. Voštová věnuje výkladu novokritického přístupu k literatuře a následně jeho komparaci s konceptem T.S. Eliota. Stejně jako v první části práce se Voštové daří vcelku výstižně postihnout základní charakteristiky Nové kritiky, stejně jako v první části by jejímu psaní místy prospěla větší koncentrovanost, úspornost a přesnost. Voštové výklad zde významně limituje velmi omezený okruh textů, o jejichž znalost se opírá - v podstatě jen o Onuferův nedávný výbor z textů americké literární kritiky nazvaný *Před potopou* (Praha 2010). Soustředí-li se na konkrétní texty (především *Intencionální klam* a *Afektivní klam*), nelze proti tomu nic namítnout; znalost několika málo esejů autorů řazených do Nové kritiky je však - domnívám se - málo na to, aby ji to opravňovalo k zobecňujícím charakteristikám Nové kritiky. Také sekundární literatura, o kterou se výklad opírá, je totiž velice skromná (v soupise sekundárních zdrojů najdeme jen Weimannovu knihu „*New Criticism*“ a *vývoj buržoazní literární vědy*, která u nás vyšla na počátku šedesátých let, a Hilského *Angloamerickou „Novou kritiku“* z let sedmdesátých; reflektovat přinejmenším Newtonovy a Eagletonovy úvahy o Nové kritice - mám-li zmínit jen nejzákladnější z těch, které byly přeložené do češtiny, by podle mého názoru bylo rozhodně na místě). V závěrečné kapitole, nazvané *Kritický ohlas na Novou kritiku*, pak postrádám jakoukoli zmínku o americké dekonstrukci, jejíž představitelé byly nejvýraznějšími a nejpronikavějšími kritiky novokritického přístupu k textu.

Tato skromná znalost primárních i sekundárních textů o Nové kritice je, vedle již zmíněných nedostatků týkajících se přesnosti či úspornosti výkladu, největší slabinou této jinak velmi solidně napsané práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **velmi dobře**

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne 24. 6. 2013